

CARTE PARTICULIERE DE STEVENSWEERT MAESEYK ET DE BREY

A DEVENTER chez JEAN DE LAT et A ALMELO chez JACOB KEIZER.

de maaseikenaar

3-maandelijks contactblad

Verantwoordelijke uitgever:
Tony Van Wijck, Maastrichtersteenweg 11 - 3680 Maaseik (B) — Druk Alberts, Maaseik

jaargang XIV - 1983 / nr. 2

april/mei/juni

inhoudstafel

Woord vooraf	1
Toponymisch praatje <i>De Ferraris-kaart</i>	2
Van namen en mensen	3
Wist ge dat?	6
Uit de oude doos	6
Maaseiker spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen	7
Maaseikenaren publiceren	8
Wist ge dat?	9
Maaseiker Nieuwsbrief	10
Van helden en heldendaden	13
Het kasteel van Sint-Jansberg uitgebrand	13
Maaseik wint definitief de beker 'Bertha Paulissen'	14
De Maaseiker kerkelijke weefsels	15
Rijkscholen Maaseik	16
Katholieke Scholen	17
Maaseiker idioticon	18
Maaseiker rariteiten	20
Wist ge dat?	21
Hen(c)kensstam blies verzamelen te Maaseik	22
Bensalem, een Maaseiker geluid in de cosmos	24
Kon. Maaseik F.C. rouwt.....	26
Maaseiker filatelistenvereniging 'Malpos'	27
Bibliotheeknieuws	28
Aw Mezeiker leedsjes en gedichsjes	29
Wist ge dat?	30
Boeiende tentoonstelling in Achterolmen	31
Jaaroverzicht Achterolmen Maaseik	32

woord vooraf...

Nu de dagen weer duidelijk langer worden en de damesrokjes weer even duidelijk de andere kant opgaan (ze doen me, na die verregende meimaand zelfs even denken aan 'water in de kelder') wordt het me van langsommeer wel héél duidelijk dat de grote vakantie vlak voor de deur staat.

En dat is toch iets, zou ik denken.

Vlak vóór de deur, waar men een maand geleden nog fanfares en andere harmonies in uniform stonden 'uit te blazen' en de loftrumpet staken over hun honderdjarige broer, de Concordia van Maaseik. En terecht.

... Noblesse oblige!

Vlak vóór de deur, waar gisteren de Sajelaer nog tientallen toeristen liet kennis maken met al die 'leuke' hoekjes en al die 'mieterse' plekjes van ons oud en geliefd stadje. Nou! Nou!

Vlak vóór de deur, waar nog geen uur geleden een auto zonder zichtbare parkeerschijf in alle stilte en in volle dag tegen de lamp liep en er, zij het geen materiële schade, wel een proces-verbaal aan overhield.

U ziet het. Ook het verkeersreglement kan verkeren.

Maar toch blijft elke Maaseikenaar het meest betrokken bij dat echte leven ACHTER die deur. Waar onze redactie alle hartslagen van Maaseik zo zorgvuldig mogelijk op een rijtje pooft te zetten; waar studenten het bij 30° C. weer eens waar moeten gaan maken; waar ouders, met ogen van hoop, elke nacht de mooiste toekomstdromen op het plafond neerschrijven; waar werklozen zitten te wachten... op een wonder.

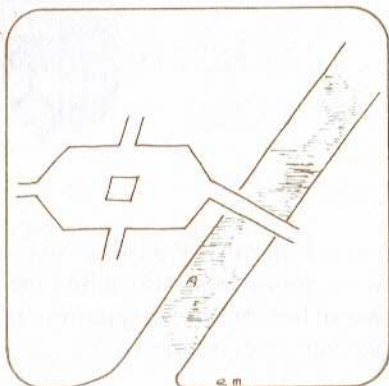
Achter de deur, waar er naamloos verdriet is bij een blijvend afscheid...

Achter de deur, waar we, bij het horen van Lily Marleen toch weer even herinnerd werden aan die donkere oorlogsjaren.

...En als morgenvroeg alle krantenkoppen het weer hebben over kernkoppen, dan blijft VREDE ook vandaag, de kern van de zaak.

Zelfs voor Maaseik.

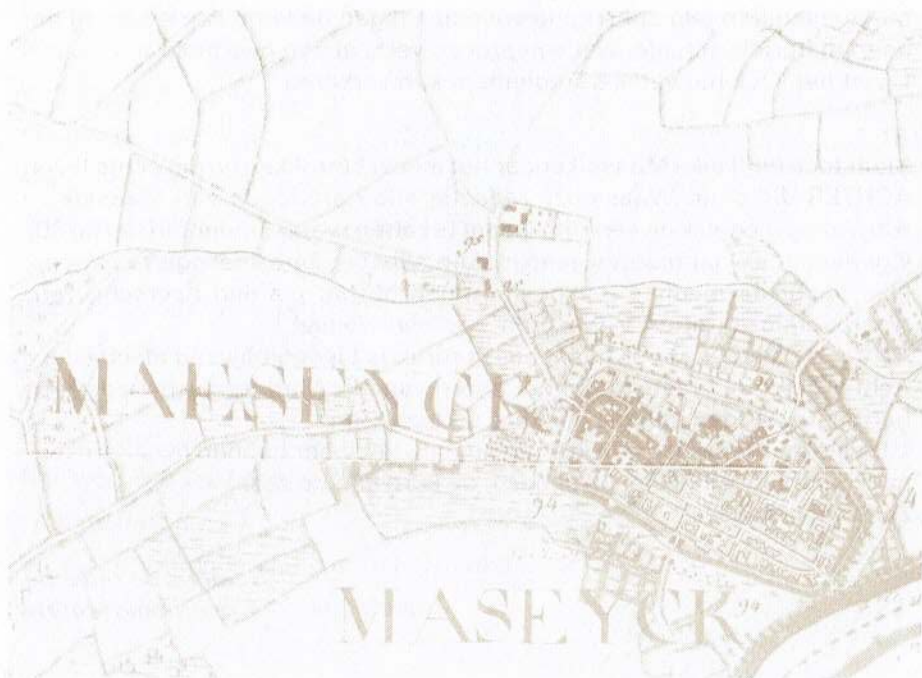
*Namens de redactie
Herman Hendrix*

toponymisch praatje

de ferraris-kaart

Omstreeks 1770 gaf de Oostenrijkse gouverneur te Brussel Karel van Lotharingen de opdracht om het volledige grondgebied der Zuidelijke Nederlanden op kaart te brengen. Door generaal-majoor Graaf *de Ferraris* met een grote staf van landmeters en andere experts werd hieraan gewerkt van 1771 tot 1778. Het geheel bestaat uit 275 bladen waarop niet alleen de Oostenrijkse Nederlanden doch onder andere ook het vorsten-

dom Luik voorkomt, waartoe Maaseik toen nog behoorde. Als cartografisch document zijn deze bladen prachtig en voor hun tijd erg nauwkeurig. De toenmalige 18de eeuwse topografen beschikten uiteraard nog niet over onze technische hulpmiddelen zoals luchtfoto's en dergelijke, maar toch bevat de Ferraris-kaart slechts kleine meetkundige afwijkingen. Van de originele kaarten op schaal 1 : 11520 bestonden er slechts 3 exemplaren die nog steeds bewaard worden in Wenen, in Delft en in Brussel. Wel werden ze in de 18de eeuw reeds gereproduceerd op schaal 1 : 86400, doch ook deze zijn zeer zeldzaam.

In 1966 werden er echter fac-simile reproducties van de verschillende gekleurde bladen uitgegeven en wel door het Gemeentekrediet van België. Voor diegene die zich voor plaatselijke geschiedenis interesseert of voor plaatsnaamkunde, zijn de kaarten van onschatbare waarde en wel wegens de preciese details en de vele informatie die ze bieden, waardoor zij ons een beeld verstrekken van ons land vóór de industriële revolutie.

Wat Maaseik betreft vindt men op de Ferraris-kaart volgende namen, die wij hier onverbeterd weergeven:

Maeseycck, Aldeneyck, Venne, Gremelloe, Wurveldt, Heppener. Ook *Visserwerdt*, en *Daniëls Werdt*, komen erop voor, de *Chemin de Maestricht* is de enige weg die met naam wordt aangeduid en als boerderijen zijn er *Nieuwenhof, Steynbrugge, St.-Jansbergh, Cabaret Cheval Blanc* over de grens met Ophoven en in Heppeneert *Crouerbosch* met daarbij de notitie *poste au cheveau*.

Martin Boonen

van namen en mensen...

Zoals het een echte schoolvos betaamt, heb ik in mijn vorige bijdrage enkele vragen over onze voornamen gelanceerd, in de hoop de nieuwsgierigheid van de lieve lezer te prikkelen.

Hoe komen wij nu aan onze voornaam? Heel eenvoudig: onze ouders vonden hem mooi! De vraag is daarmee echter niet opgelost: waarom vonden ze hem mooi en waar haalden ze hem vandaan?

In den beginne was er een wens...

Als we zo ver mogelijk teruggaan in de geschiedenis van onze Nederlandse voornamen, komen we, in de vroege middeleeuwen, terecht bij onze Germaanse voorvaderen en meer specifiek bij de Franken.

Deze lieden geloofden dat een voornaam een heilwens bevatte en dat een bepaalde naam de drager ervan voordelig kon zijn in zijn later leven. Echte familienamen bestonden nog niet, bijnamen wel: Karel de Grote, Karel de Dikke, Lodewijk de Eenvoudige enz.

Daar de Franken een jachtlievend en nogal oorlogszuchtig volk waren, zijn namen als: Adolf (edele wolf), Bernhard (sterk of dapper als een beer), Gerhard (dapper met de speer), Herman (krijgsman), Gerbrand (speer en zwaard), Leopold (dapper als een leeuw), Boudewijn (dappere vriend), schering en inslag, terwijl Godelieve en Godfried (geliefd door de goden) een beetje vromer uitvielen en Frederik (rijk aan vrede) zelfs op een eerder pacifistische instelling wijst.

Deze Germaanse namen kennen we nu nog, echter haast uitsluitend in een verfranste vorm, maar daarover later...

Toen de Germanen zich tot het kristendom bekeerden, werd de voornaam als toverformule vervangen door de naam van de beschermheilige.

De gedachtengang bleef trouwens dezelfde: als ons zoontje of dochtertje de naam van een of andere sint draagt, zal die heilige wel een speciaal oogje in het zeil houden. Ouders hebben immers altijd het beste voor hun kinderen gewild...

Vandaar Johan(nes), Peter, Antoon, Mattheus, Lucas, Jozef, Maria, Veronica enz. De zoete naam Jezus werd in onze contreien als té verheven beschouwd, in tegenstelling met de Spanjaarden die deze naam vaak aan hun oudste zoon gaven. Wij waren bescheidener...

Die beschermeling was vaak de patroon van de parochie of een Heilige die aanroepen werd tegen gevreesde ziekten.

Een typisch Maaseiker voorbeeld is de naam van Ghislain of Ghislaine, die vaak als tweede of derde naam gegeven werd, omdat de heilige Giselinus speciale bescherming verleende tegen de stuipen, de meest gevreesde kinderziekte van weleer.

In een gelijkaardig verband moeten we de benoeming naar peter en meter zien: de grootouders hopen, vaak onbewust, met hun naam ook hun goede eigenschappen verder te geven en als het ware na hun dood in hun kleinkinderen verder te leven. Omgekeerd vermijdt men vaak, uit een soort bijgelovige vrees, de naam van een of andere verloren zoon uit de familie verder te geven. Je weet maar nooit!

Mode... oppermachtige tiran.

Vanaf de late middeleeuwen verzwakt het bezwerende of religieuze karakter van de voornaamgeving en doet de mode haar intrede. Figuren die tot de verbeelding spreken, dienen als inspiratiebron bij het kerstenen van kinderen. Dat kunnen prinses en vorsten zijn, figuren uit de ridderromans en volksvertellingen of helden uit vrome legenden.

Roeland, Arthur, Raymond, Philip, Theofiel, enz. zijn illustratie hiervan.

En weer die verfranste namen...

Met de renaissance boren we een nieuwe inspiratiebron aan: de antieke wereld.

De Romeinen hadden overigens niet veel belang aan een voornaam gehecht, de keuze was niet erg groot en getuigde van weinig fantasie. De zakelijke bouwers van het Imperium Romanum nummerden hun kinderen zelfs: Primus, Secundus, Quintus, Octavus, Decimus!!

De geslachtsnaam was veel belangrijker en de bijnaam vaak kleurrijk: Caius Julius Caesar, Marcus Antonius, Publius Ovidius Naso, Cornelius Nepos...

Uit bewondering voor de Oudheid gaven de 16e en 17e-eeuwen geslachts- en bijnamen van Grieken en Romeinen als voornaam aan hun kinderen: Adriaan, August, Cesar, Cornelis, Juliaan, Marcel-Achiel, Alexander, Andries, Eugene, Joris, Nicolaas.

Sommige latinofielen vertaalden zelfs hun familienaam in het Latijn, dat stond voornaam. Huysmans werd Agricola, Geert Geerts: Desiderius Erasmus en Creemers: Mercator.

Samen met de Renaissance deed ook de Hervorming haar intrede. Vrome protestanten lazen dagelijks in de bijbel en grote figuren uit het Oude Testament inspireerden onze voorvaders: Adam, Eva, David, Esther, Judith... Geen Caïns of Judassen echter, een mens kan nooit voorzichtig genoeg zijn!

De contrareformatie in de Kerk van Rome en meer speciaal het Concilie van Trente, verplichtte de parochiepapen orde op zaken te stellen en o.a. een doopregister aan te leggen. De namen der dopelingen werden meestal in het Latijn genoteerd en dat leidde vaak tot zonderlinge latinisering. Een voorbeeld: een geliefde oude Germaanse naam Chlodovech (laaiend in de strijd, Dts.: Ludwig). De Latijn-sprekende Gallo-Romeinen kregen deze barbaarse Germaanse klanken evenmin over hun lippen als hun Franssprekende nazaten nu, en maakten er Clovis (klò-wis) van. Clovis evolueerde naar het Franse 'Louis' en het Normandisch-Engelse 'Lewis'. De originele Chlodovech (Oud-Frankisch) werd 'Lodewijk' in het Nederlands.

De brave pastoor uit de zeventiende of achttiende eeuw sprak wel een mondjevol kerklatin, maar was meestal geen geschoolde filoloog.

In plaats van kleine Lodewijk als een Latijnse Clovis in te schrijven, maakte hij er een fantasievolle Ludovicus van, later afgekort tot Ludo.

Op een dergelijke manier werd de Germaanse Herman bij de oude Romeinen: Arminius (Armand pour les dames!), maar bij de parochieherders die nog nooit van de overwinnaar van Varus gehoord hadden, werd kleine Herman: Germanus... plus tard: Germain.

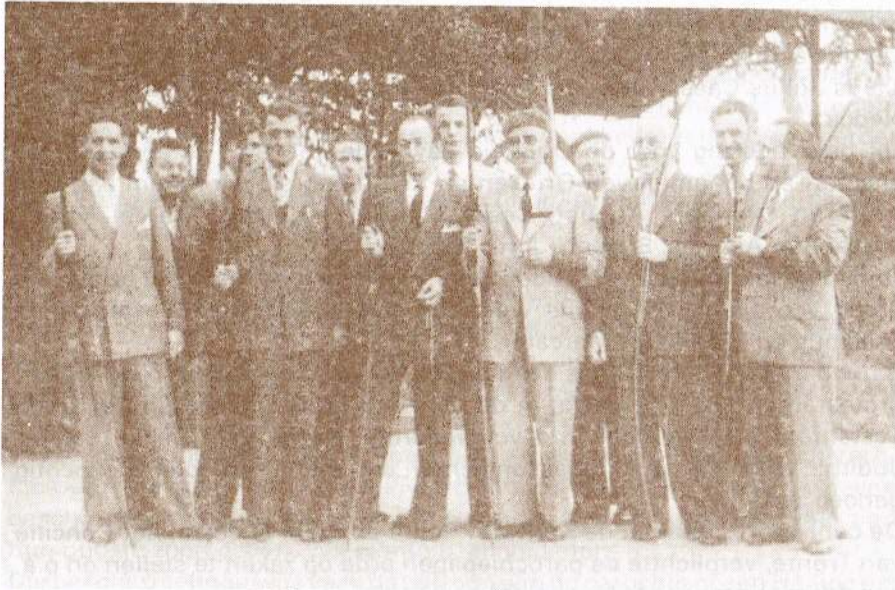
En weer die Franse vormen! Waarom toch?

Daarover meer in een volgende bijdrage...

Herman Walschaerts.

uit de oude doos

Ditmaal komt onze foto uit een niet zó oude doos. Het juiste jaartal is ons onbekend en naar het jeugdige en nog slanke uitzicht van enkele personages zullen wij hem maar in de zestiger jaren situeren.

De foto toont ons een groep beoefenaars van de edele conste der boogschietrij, leden van de toenmalige Maaseiker vereniging *De Tir*. Duidelijk te herkennen zijn o.a. de Heren Herbert Maes, Michel en Jules Gutshoven, René Verstappen (+) en zoon Rik, Henry Reumers (+), Jean Hotterbeekx (+), Mathieu Deluycker (+), Henry Vankerkom (+), en Alfons Deupoor.

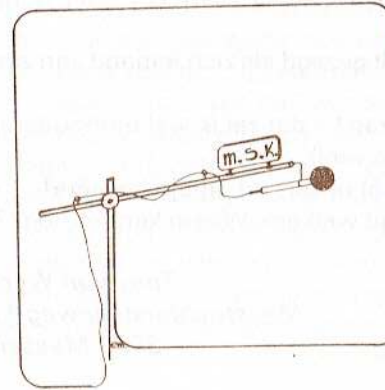
Voor meer gegevens over de vroegere Tir houden wij ons aanbevolen.

Martin Boonen

wist ge dat?

Het maquette-project van onze stad Maaseik schiet flink op. Er zijn reeds meer dan 80 peters, die door storting van 500 frank op nr. van G.B.M. 235-0147542-17 t.n.v. V.V.V.-Maaseik met vermelding 'peterschap' hun pand betaalden. U las zeker elders al de beginlijst. De maquettebouwer startte reeds met de opdracht. Verdere inlichtingen: V.V.V.-Infodienst, 'Stad Maaseik', Markt 1, 3680 Maaseik. Binnenkort is Maaseik weer een toeristische en leerrijke attractie rijker!

Jaak Bergers

maaseiker spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen

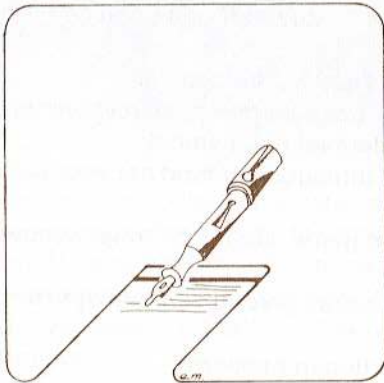
*'Wie geen taal heeft
is geen naam weerd,
waar geen taal leeft
is geen volk.'*

Guido Gezelle

- 1 Ziê haet hieël get broeëd oppe plank (= zij heeft een goed gevormde buste).
- 2 Vri-jje moot piêjn li-jje (= verkering kent ook liefdepijn).
- 3 Det steit wi-j ein tang op ei verke (= dat past helemaal niet samen).
- 4 Ôrges viêjs van zeen (= dat past helemaal niet samen).
- 5 Einne z'nne lauw maken (= iemand uitdagen, iemand het vuur aan de schenen leggen).
- 6 Ich kriêjg biêj ôs waal beeld, mer geine klank! (= mijn vrouw is boos en praat niet tegen mij).
- 7 Gekënd zeen wi-j kwaod gelsj (= overal gekend zijn om zijn minder goede kwaliteiten).
- 8 Get aan z'nne fits hōbbe (= moeilijkheden hebben).
- 9 Water in de kelder hōbbe (= Broekspijpen te kort dragen).
- 10 't Is aan tōsse di-j twiê (= zij hebben verkering).
- 11 Aan d'n dunne zeen (= buikloop hebben - diarree).
- 12 E liêjk aaflēgke (= het wassen van een lijk en het doodskleed aandoen).
- 13 Zoe dul zeen wi-j e kuujke (= draaierig, licht in het hoofd zijn).
- 14 Aw buim moos-te neet verpoëete (= oude mensen moet men niet verhuizen).
- 15 Emes ôngør z'n doewve sjeete (= iemand beconcurreren - iemand voor zijn).
- 16 Zoe griêjs zeen wi-j ein doewf (= veel grijze haren hebben).
- 17 Di-j slaopen allebei ôngør ein dieëke (= dat zijn twee handen op een buik).

- 18 't Is ne gelökkige mins, dae zie bèd uverdaag kawt is (= hij is nl. niet ziek!).
- 19 Het wiërt ei good boêterjaor! (= wordt gezegd als zich iemand aan zijn achterwerk krabt).
- 20 Det höbs-te neet tiêge nen douve gezag (= dat zal ik wel onthouden).
- 21 Det is de kop neet aaf (= dat is niet te veel).
- 22 Het lieëve is wi-j ei keinjerhumke, vâöl te kort en altiêjd besjiëte!
- Verbieëteringe en aanvöllinge zeen altiêjd welkom. Waem kënt er nog??

*Tony Van Wijck
Maastrichtersteenweg 11
3680 Maaseik*

maaseikenaren publiceren

De Koninklijke Harmonie 'Concordia' publiceerde ter gelegenheid van haar 100-jarig bestaan ook een programmabrochure met inleidende woorden van Burgemeester Rubens, erevoorzitter Mathieu Segers en huidig voorzitter Mathieu Godermans. Het werkje, hoofdzakelijk gevuld met publiciteit van/voor sympathiserende adverteerders, bevat ook van de hand van Peter Vrinssen, beknopt en geïllustreerd met krantenknipsels en enkele foto's, de geschiedenis van deze Maaseiker Muziekvereniging waarop reeds zo dikwijls beroep werd gedaan. Weer een steentje voor de grote Maaseiker geschiedenis!

★★★

Een oorlog, zeker een wereldoorlog, is voor iedereen die hem overleefde, een onvergetelijke, soms moeilijk te verteren gebeurtenis. Nu, na veertig jaar, wordt voorzichtig geprobeerd zo objectief mogelijk de echte geschiedenis te schrijven van de Tweede Wereldoorlog. Sommige wonden zijn nog altijd niet gans geheeld. Menigeen meent dat hij zijn ervaringen, gezuiverd door de tijd, moet neerschrijven. Albert Gielen, schreef een kleine honderdtal bladzijden oorlogsherinneringen onder de titel: 'Hoe ik opgroeide en W.O. II overleefde.' Pretentieloos verteld met tal van details, vooral voor hen die het allemaal van nabij meemaakten, is het boek één lang relaas van iemand die al die herinneringen, aangevuld met beschouwingen eens kwijt wil.

★★★

Pater Sniijders kroop weer in zijn pen. Onlangs verscheen van hem o.a. 'Nimmerstil', wat gedichtjes uit de latere jaren. Een ander werkje heet 'De Regenrivier.' Het gaat over de Maas, die de auteur even dierbaar is als vele Maaseikenaren.

Contactadres: E.E. Kruisheren, Pelsersstraat 33, 3680 Maaseik.

★★★

Zuster Gonzague van den Born schreef in de reeks 'Kruimels langs de Maas', XXII een verrassend-fris en origineel werkje onder de sprekende titel 'Ooievaars-A-B-C'. Rond een 70-tal voornamen van Aniek en Alfred tot Wim en Winde dichtte zij gemakkelijke vlotlopende geboorteverstjes vol levenslesjes en geloof in het leven. De dichteres wil ook in opdracht wel aan de schrijftafel, wanneer de ooievaar op zoek zou zijn naar een passend geboorteverstje. Een ideale hulp voor mensen die geloven dat kleine attenties ook belangrijk zijn.

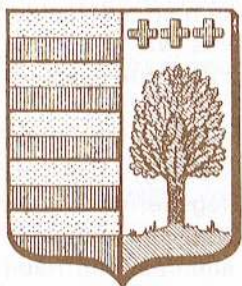
Contactadres: Boomgaardstraat 12, 3680 Maaseik.

Jaak Bergers

wist ge?

Speelgroep 'Van Eyck' werd met het stuk 'De koene zwemmer', in regie van Herman Hendrix, door de jury van het Limburgs Toneelverbond geklasseerd in de eerste afdeling. Gewoon prachtig!

Jaak Bergers

maaseiker nieuwsbrief

Volley-nieuws

De kadetten van het H.-Kruiscollege veroverden in het volleybal de Kardi-naalsbeker en werden nationaal kampioen van het N.S.V.O. En dat voor de 11de keer.

Zij schakelden dit jaar achtereenvolgens de volgende schoolploegen uit: St.-Jozefcollege Turnhout; H.-Drievuldigheidscollege Leuven; St.-Jozefs-college St.-Niklaas en Collège St.-Berthuin Malonne.

Clausewitz in Roermond en Maaseik anno 1814

Uit de Maasgouw van april 1983, bezorgde ons stadsarchivaris-architect M. Hendrickx het volgende artikel, geschreven door P. Ubachs:

Karl von Clausewitz (1780-1831) is befaamd geworden als schepper van de moderne oorlogstheorie met zijn in 1832 postuum verschenen boek 'Vom Kriege', waarin zijn filosofisch-historische beschouwingen stoelen op praktische ervaring opgedaan tijdens de oorlogen tegen Napoleon. Als Pruisisch kadet vocht hij reeds in 1793/94 aan de Rijn tegen de Fransen. Na de nederlaag van Pruisen in 1806 vertoefde Clausewitz korte tijd als krijgsgevangene in Nancy en Soissons. In 1811/14 was hij generaal-kwartiermeester bij het Russisch-Duitse legioen en passeerde toen door Roermond en Maaseik. Daar schreef hij op 17 maart 1814 de hierna in vertaling volgende brief aan zijn vrouw:

Met betrekking tot het verleden ben ik een zonderling man. Ik ben er vol liefde aan gehecht, zelfs als het niet zo best was. Frankrijk, waarover ik indertijd toch waarachtig niet tevreden was noch reden had om het te zijn - ik leerde het immers kennen - is toch steeds bij mij in aangename herinnering gebleven. Eigenaardige zeden hebben over het algemeen, als men ze als reiziger (niet als banneling) mag meemaken, veel aantrekkelijks, en dat aantrekkelijke evenals vele andere kleine voortreffelijkheden, zijn bij mij in dankbare herinnering gebleven, terwijl de onaangename indrukken verdwenen zijn.

Zuster Emmanuel ging van ons heen.

Zuster Emmanuel, in de wereld Mathilde Timmermans, werd geboren te Maaseik, 26 december 1894, als een van de jongere dochters van Winand Timmermans (burgemeester van de stad Maaseik tot 1931) en van Marie-Anne Peeters.

Ingetreden bij de Ursulinen, gaf ze daar, praktisch heel haar leven: handwerklessen, Engelse conversatie en schilderen, terwijl zij zelf tot op hoge leeftijd met smaak het penseel bleef hanteren.

Een heupbeenbreuk bracht haar voor acht weken in het ziekenhuis, waar ze met vreugde haar vele vrienden bij haar bed zag verschijnen, en genoot van hun lieve attenties. Uitgeput, maar voldaan ging ze terug naar de Schepper van al het schone, dat ze gans haar leven had liefgehad.

Ook de bekende Kruisheer Ko Steinmetz (1919-1983) verliet ons vrij plotseling. Op zijn bidprentje, opgesteld door Kruisheer A. Wieërs, lazen wij o.a.:

Vol jeugdig entoesiasme maakte de overledene zich verdienstelijk als zielzorger in de omgeving en als geestelijk raadsman in meerdere Maaseiker kloostergemeenschappen.

Meer dan twintig jaar was hij de accurate en gewetensvolle secretaris van het college en de administratieve spil, waarrond heel het schoolgebeuren zich afspeelde.

Van nature uit was hij geen hervormer, geen geweldenaar. Hij kwam eerder over als een principiële, maar volgzaam religieus, die een eind mee op weg ging met zijn medebroeders, een eigenschap, die hem goed van pas kwam tijdens zijn jarenlang subprioraat.

In de geestelijke en morele wervelstorm van de zestiger jaren raakte hij niet van zijn stuk. Hij was een man van gedegen principes, een rots in de branding van het wankele tijdsgebeuren.

Toch was hij soepel genoeg om de moderne vormgeving van liturgie en geloofspraktijk, positief te waarderen.

Als het waar is, dat de Heer van leven en dood zijn beste vrienden het meest beproeft, dan moet hij hierboven op de bovenste rij hebben gestaan. Want van lichaamskwalen kreeg hij ruimschoots zijn deel. Heel zijn leven lang, ook bij de zwaarste beproevingen, was hij een levende getuige van de meest kristelijke deugd bij uitstek, de hoop. Nooit verloor hij zijn evenwicht, zijn geduld of zijn goed humeur. Tijdens zijn laatste en zwaarste handicap was zijn aanstekelijk levensoptimisme een hart onder de riem voor vele lotgenoten.

Ko Steinmetz was bestuurslid en redactielid van 'Kruimels langs de Maas'. Hij schreef waardevolle studies over Kruisheer Prior Gielen alsmede over de H. Odilia, de patrones van de Kruisheren.

W. Sangers, o.s.c.

het kasteel van sint-jansberg uitgebrand. weekbladreportage van 12.11.1893 (ingekort)

Zaterdagavond kwart voor 7 werd onze bevolking eensklaps in opschudding gebracht door het akelig geroep: brand! brand! Het kasteel van Sint-Jansberg staat in vuur!

Velen spoedden zich naar de plaats der ramp om zo nodig behulpzame hand te bieden. Van aan de Bospoort maakte de rode gloed in de zware duisternis een diepe indruk.

Om 8 uur stond het ganse kasteel in lichterlaaie.

Ziehier wat wij ter plaatse vernamen:

Even voor 7 uur bemerkte één der meiden vuur op de zolder. De hovenier snelde naar boven om te blussen, maar het was te laat, want dikke rook belette hem verder te gaan. Het vuur zette zich met verbazende snelheid voort. Inmiddels werd op de eerste verdieping zoveel mogelijk in veiligheid gebracht tot de rook ook dit belette.

Het vee, de paarden en rijtuigen werden gered. Het beddegoed van 13 slaapkamers, de grote dorsmachine en het paardsgewand werden vernield alsmede al de spiegels, het grootste gedeelte der meubelen, 1400 oude boekdelen en verder een grote hoeveelheid familiestukken, zeldzame geschriften, godsdienstige voorwerpen van grote waarde, relikwieën, oud zilverwerk enz.

Mevrouw de Longré-Hasse, haar kinderen en de dienstmeiden hebben slechts de kleren, die zij droegen, kunnen redden.

Zij was juist een uur van een reis terug, terwijl haar man nog te Luik vertoefde.

De gebouwen der pachthoeve hadden verscheidene keren vuur gevat, doch de brandspuiten hadden het telkens gedoofd.

Op 11 uur scheen alle gevaar geweken. Om middernacht stortte toch nog een grote gevelmuur neer in de luthof.

De brandkast had aan de brand weerstand geboden. De schade wordt geschat op 80.000 fr., door verzekeringen slechts gedeeltelijk gedekt.

Het krantenbericht besluit: 'Ridder de Longé bedankt bij deze al de bekende en onbekende personen die met zoveel moed en opoffering hun hulp verleenden. Hij zal er steeds een dankbaar aandenken van bewaren, alsmede van de blijken van genegenheid, welke hij en zijn familie bij deze trieste gelegenheid ontvingen. Zij zijn er diep door getroffen en verzoeken iedereen, vooral schrijnwerker Fabry, hun vurige dankbetuigingen en de uitdrukking hunner erkentelijkheid te willen aanvaarden.'

Zouden wij niet terecht mogen besluiten dat de Maaseikenaar naast zijn zozegde 4 gebreken toch ook de haast vergeten deugd van hulpvaardigheid bezit.

P.S. Het kloosterlandgoed St.-Jansberg in de vroege middeleeuwen door Averbode gesticht werd in 1797 onder de Franse Revolutie verkocht aan de Malpostdirecteur J. Vautier (42 ha voor 41.000 fr.)

Tot 1924 toen een provinciaal comité met deken Kubben als voorzitter er een vakschool van maakte, had het aan zijn verschillende eigenaars of bewoners (ook kloostergemeenschappen) veel tegenspoed bezorgd. De mensen spraken terecht van 'zwart goed gedijt niet!'

Fernand Bollen

maaseik wint definitief de beker 'bertha paulissen'

In de herwaardering van onze Limburgse dialecten speelt Maaseik een niet onverdienstelijke rol. Onder impuls van de Carnavalsvereniging het Heilig Wammes zijn er al jaren allerlei initiatieven erg succesrijk die de instandhouding van ons Maaseiker dialect nastreven. In dat verband dienen zeker vermeld: de jaarlijkse carnavalskrant, de Maaseiker inzendingen voor Carnavalsissima, de dialectmis bij de opening van het carnavalsseizoen, dialectbijdragen in dit tijdschrift en niet in het minst het jaarlijks voordrachttoernooi in ons Maaslands dialect.

Volgens kenners stond dat toernooi dit jaar op een hoog peil. Niet alleen was er het feit dat de kandidaten echt én vlot waren, doch ook de verdienste dat vele teksten door autochtone Maaseikenaren waren geschreven.

Dat deze beoordeling niet overdreven chauvinistisch was, bleek duidelijk op het jaarlijks wisselend Interlimburgs dialecttoernooi tussen Maaseik en Geleen, in 1983 georganiseerd in Geleen.

Onze negenkoppige vertegenwoordiging trok flink haar streng. Zouden wij weer winnen, dan kwam de beker 'Bertha Paulissen' definitief naar Maaseik. En ja, het lukte. Maaseik haalde het met 677 punten op 800. Geleen kreeg er 637 van de gemengde jury.

Schepen van Cultuur, Wiel Janssens, en de Maaseiker afvaardiging waren fier en tevreden. Met dankwoorden aan alle deelnemers en medewerkers uit de beide Limburgen, beloofde hij voortaan te laten kampen om een nieuwe beker nl. de beker 'Tony Van Wijck', die met Mevr. Paulissen al jaren vecht voor zijn moedertaal, het Maaseikers. Volgens de jury waren beste Maaseiker prestaties:

- 1 Maddy Frijns: 'Otto-rije' (Wiel Janssens)
- 2 Geert Slangen: 'Sinterklaos' (Miel Peeters)
- 3 Silvie Westhovens: 'De lieeuw en het muuske' (Herman Hendrix)

Er waren die avond in Geleen heel wat gelukkigen en ook

Jaak Bergers

de maaseiker kerkelijke weefsels

In ons vorig nummer werd er uitvoerig ingegaan op de unieke weefsels uit de Maaseiker kerkschat en op het wetenschappelijk onderzoek dat verricht werd door een team Engelse archeologen.

Wij willen onze lezers niet onkundig laten over de mogelijke gevolgen van dit verhaal.

Uit het archeologisch onderzoek door de Engelse specialisten, die dank zij een beurs van de **British Academy** hiertoe in staat waren gesteld, bleek onder andere eveneens dat de uiterst kostbare en unieke tekstielen hoogdringend dienen hersteld te worden, willen wij er binnen enkele jaren nog iets van over houden.

Daarom werd reeds begin maart contact opgenomen met de parochiale en de stedelijke overheid en beide partijen verklaarden zich zonder enig voorbehoud akkoord met een eventueel restauratie-project.

Daarom werd op 6 mei laatstleden een vergadering belegd, waarop naast parochie, kerkfabriek, stad en culturele raad, eveneens aanwezig waren de twee Engelse archeologen Mildred Budny en Dominic Tweddle, Mevrouw Mascheleyn, Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium, Mevrouw Bergmans, Dienst Kunstpatrimonium, de Heer De Dijn, Diensthoofd Dienst voor het Kunstpatrimonium Limburg, de Heer Leon Smets, Museum Religieuze Kunst, de Heer Bijloos, Directeur Ministerie van Justitie, Afdeling Erediensten en de Heer Heymans, archeoloog.

Over het feit dat de twee weefsels inderdaad zo vlug mogelijk dienden gerestaureerd te worden, heerste er eensgezindheid. Sinds vorige zomer is de toestand van de uiterst fragiele gewaden weer dramatisch achteruit gegaan en ingrijpen is dan ook geboden.

Uit de geanimeerde gesprekken bleek ook dat er inzake restauratie twee verschillende opvattingen heersten. De Engelse onderzoekers kwamen met het voorstel voor de dag de behandeling van het kazuifel en het velamen in Engeland te laten doorgaan en wel bij het befaamde **Textile Conservation Centre**, East Molesey, Surrey. Bij een eventuele behandeling in Engeland zou het reeds gestarte archeologisch onderzoek der weefsels door de Engelse ploeg kunnen verder worden gezet.

Van Belgische zijde echter werd erop gewezen dat het Tekstielatelier van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium te Brussel deze taak even wetenschappelijk als degelijk aankan. De Dienst had trouwens reeds een voorstel ter behandeling der twee weefsels uitgewerkt. Eerlijkheidshalve dient hierbij gezegd dat een eventuele restauratie in Brussel volledig kosteloos is, wat in Engeland uiteraard niet het geval is.

Martin Boonen

rijkscholen maaseik

Inschrijvingen: Tot 5 juli en van 16 t/m 31 augustus '83, van 10 tot 12 uur en van 14 tot 16 uur. ('s zaterdags gesloten)

Hervatting van de lessen: donderdag 1 september '83.

rijksbasisschool (met kleuterafdeling)

Burg. Philipslaan 78 (nieuw gebouw), 3680 Maaseik. Tel.: 011-565840

Koningin Astridlaan 91 (wijkschool), 3680 Maaseik

Directie: Mevr. G. Perceval

rijksmiddenschool Directie: De H. H. Schoofs
Capucienenstraat 20, 3680 Maaseik. Tel.: 011-564308

observatiegraad (twee leerjaren)

1ste jaar: algemeen

2de jaar: keuze tussen:

alg. vormend onderwijs	technisch onderwijs	beroepsonderwijs
klassieke	mechanica-elektriciteit	metaal-elektriciteit
moderne	hout-bouw	hout-bouw.
	personenverzorging-	kleding-textiel-
	algemene voeding	voeding-verzorging

koninklijk technisch atheneum (nieuw gebouw)

Burg. Philipslaan 19B, 3680 Maaseik. Tel.: 011-564581

Directie: De H. J.C. Claessens

oriënteringsgraad

technisch onderwijs	beroepsonderwijs	technisch onderwijs	beroepsonderwijs
elektriciteit	metaalbewerking	mechanica	centrale verwarming
sociaal-technische/ verpleegspiraant(e) handel	elektrische installaties houtbewerking kleding	elektriciteit sociaal-technische handel-boekhouden	meubelmakerij kleding

determinatiegraad

koninklijk atheneum Directie: De H. L. Oosterbosch
Burg. Philipslaan 20, 3680 Maaseik. Tel.: 011-564224

algemeen vormend onderwijs

oriënteringsgraad	determinatiegraad	
klassieke	klassieke	latijn-moderne talen
economische wetenschappen	economische wetensch.	moderne talen
menswetenschappen	menswetenschappen	latijn-wiskunde
latijn-wetenschappen	latijn-wetenschappen	wiskunde
wetenschappen	wetenschappen	

rijksinternaat Beheer: De H. J. Dirkx
Koningin Astridlaan 91, 3680 Maaseik. Tel.: 011-564870

avondleergangen

Gevoegd bij het Koninklijk Technisch Atheneum te Maaseik.

Directie: De H. J.C. Claessens

Afdelingen: automechanica, lassen, elektrische installaties

Gevoegd bij het Koninklijk Atheneum te Maaseik.

Directie: De H. L. Jans

afdelingen: boekhouden, moderne talen, kleding.

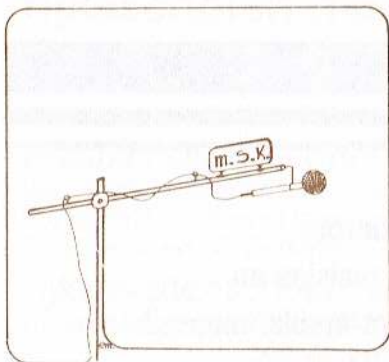
16

- instituut heilig graf, kinrooi
- vrije humaniora voor meisjes en technisch instituut sint-ursula, maaseik
- vrij instituut maria hulp der kristenen, neeroeteren
- koninklijk instituut o.l.v. ter engelen, maaseik
- maaslands instituut b.t.o., stokkem
- bu.s.o. sint-jansberg, maaseik
- technisch instituut sint-jansberg, maaseik
- heilig-kruiscollege, neeroeteren
- heilig-kruiscollege, maaseik

een
katholieke
school

dé school

maaseiker idiocon

(vervolg)

'Oude woorden zijn meer waard als
oude gesteenten' Guido Gezelle

- 1 appetiëtelek, bn. = aantrekkelijk, smakelijk.
Det is ein appetiëtelek maesje!
- 2 aantujele, ww., (tujelde aan, aangetujeld) = zich zonder smaak kleden.
De bès mich nogal ins aangetujeld: het is vandaag geine vastelaovend!
- 3 berf, zn. m. (berf, berfke) = barbeel, karperachtige riviervis met vier korte, dikke voeldraden aan de bovenlip (Barbus fluviatilis).
- 4 booremoos, zn. o., (geen mv., booremeuske) = boerenkool
Booremoos mèt wôôrs
- 5 borssôkker, zn. m. (-, -) = kandijnsuiker, bruine kristalsuiker.
Borssôkker is good tiêge de verkawtheid.
- 6 briêkbuunkes (uitsluitend mv.), zn. vr. = spercieboontjes.
- 7 buun, zn. vr., (-, buunke) = toneel, scène. Vgl. Du. Bühne.
De buun is 15 m breid en 11 m deep.
- 8 buûke, ww., (buûkde, gebuûk) = luid huilen.
Gaef det keinsj ein lôtsj: het is al twie ore aan 't buûke.
- 9 dröpke, zn. dim. (dröpkes) = borreltje.
Hae hink zich op vuur 'n dröpke.
- 10 duvelshaor, zn. (-haorke, -haore) = wollige haartjes op jong vogeltje (ook: eerste baardharen).
- 11 giedao, zn. (-s, -ke) = fietsestuur (vgl. Fr. guidon)
- 12 goonsdig = woensdag
- 13 groos, zn. vr. (groomze, greuske) = grasland, te wassen staand gras.
- 14 jut, zn. m., (judde, jutsje) = jood.
- 15 klitskloëteriêje, zn. mv., vr., (-, klitskloëteriêjkes) = kleine rommel,

kleingoed, kleine onbenulligheden. Ook: klitskletskes.

Dao stoên vâöl te vâöl klitskloëteriêje op di-j kas!

- 16 kloëster, zn. m. (-s, -ke) = handboei.
Ze höbben häöm mèt de kloësters aan nao Toengere gebrach!
- 17 koëtele, ww. (koëtelde, gekoëtelde) =
A. ruilen
Edere maondsij hilt de Mezeiker Filatelistenclub Malpos ein vergadering, woe-op tömberverzamelaers kunne koëtele.
B. zich gehaaglijk nestelen
De kat koëtelte zich gaer in de kösses van de ziëtel.
- 18 sepiëjte, zn. mv. vr., (-, -) = zwezerik, groeiklier in de borstholte van een jong rund of jong varken. Vooral kalfszwezerikken zijn een lekkernij.
- 19 sjan, zn. vr. (-, -) = schande.
't Is sjan en ongepermetteerd!
- 20 sjappeluur, zn. vr., (-, -) = paneermeel. Vgl. Fr. chapelure
- 21 terf, zn. vr., (-, terfke) = tarwe
- 22 turketerf, zn. vr., (-, -) = mais
- 23 twalseree, zn. m., (-s, -ke) = wasdoek, waterdichte doek. Vgl. Fr. toile cirée
Vuur de ôwtvènjing van de 'Pamper' lachte ze vreuger 'nen twalseree in het keinjerbèdsje.
- 24 vaerdevaas, zn. vr., (-, -) = muggenlarven. Vgl. Fr. ver de vase = modderlarve. Wordt gezocht door vissers, die het als aas gebruiken.
- 25 vrech, bn. bw. = brutaal, vrijpostig.
Zoe vrech es de straat!
- 26 vrechlap, zn. m., (-lep, -lepke) = brutale kerel
- 27 zeiver, zn. m., (-, -) = flauwe kul. N.B. 'zeiver' kan versterkt worden door adjectieven als 'dikke', 'flauwe', 'vètte' en 'sjaele'.
Dae buuttereedner vertèlde mich get sjaele zeiver.
- 28 zeiveraer, zn. m., (-s, -ke) = zeveraar, verteller van flauwe, onware praat. Ook: zeiverlap.
Dich bès 'nen dikke zeiveraer!
- 29 zeiverlepke, zn. dim., (-s) = slabbetje.

Alle verbeteringen, aanvullingen en nieuwe gegevens worden steeds in dank aanvaard.

Tony Van Wijck

maaseiker rariteiten

Dat onze eigen moerstaal het Maaseikers er ooit in geslaagd is tot in de hoogste regionen van de Rooms-Katholieke Kerk door te dringen, wordt wel bewezen door een kort artikeltje in het voormalige Limburgse tijdschrift *Het Daghet in den Oosten*, jaargang 1885.

Waar gaat het namelijk over?

In 1880 verscheen er te Rome een boekje waarin een huldedicht gepubliceerd werd ter gelegenheid van de verkiezing van de nieuwe paus Leo 13. Leo 13 zou de kerk besturen van 1878 tot bij zijn dood in 1903 en in de geschiedenis zou hij geboekstaafd worden als de man die door zijn encycliciek *Rerum Novarum* de aanzet zou geven tot de christen-democratische beweging.

Wat nu het boekje betreft, het verscheen onder de ronkende titel 'Corona Catholica ad Petri successoris pedes oblata de summi pontificis Leonis XIII assumptione epigramma Carolo Kent autore, in quinquaginta linguis. Londini, C. Kegan, Paul et soc. Paternoster Square, 1'

Wat vrij vertaald betekent: 'Katholieke Lauwerkrans gelegd voor de voeten van de opvolger van Petrus, bij de keuze van de hogepriester Leo XIII. Epigram door Charles Kent, in 50 talen gedrukt in Londen bij C. Kegan.' En inderdaad bevat het boekje een engelstalig loflied op de nieuwe paus, gevolgd door niet minder dan 49 vertalingen onder andere in het Hebreeuws, het Chinees, het Frans, het Arabisch en het Zoeloos. En volgens de auteur van *Het Daghet* niet alleen in 'het Hollansch' doch ook in het 'Vlaamsch', wat deze twee variëteiten van het Nederlands ook mogen beduiden. Doch het summum moet nog komen, waarde lezer: tussen al deze wereldtalen vinden wij dan plots een versie in het 'Maeseysch' onder nummer 43. De vertaling was van de hand van Eerwaarde Heer Fr. Gillisen, een man die blijkbaar onze Maaseiker moedertaal behoorlijk kende, al volgde hij zoals u blijkbaar zult merken, niet de Veldeke-spelling en al is zijn schrijfwijze niet altijd even consequent. Merkwaardig in het

gedichtje is wel het gebruik van het woord *eivel*, een oud Maaslands woord, dat naar wij menen in het huidige Maaseikers niet meer gebruikt wordt.

Eivel, *evel*, soms *eël* betekent *echter*, *maar*, *nochtans*, volgens het *Idioticon* van Schuermans van het oudere *aver*, waaruit zich ook het Hoogduitse *aber* gevormd heeft. Endepols meent echter dat het woord een samentrekking is van *evenwel*.

Begoss de Kirk op Golgotha
Met Kristes doed, Maria's smert:
Zoe léft, zoe stirft oos Vaderhert,
Peus, Kruis van Kruis
God eivel daor ein wounderslaag
Wekt Lèven oet doed, troest oet leid.
Schenkt weer ein Paaus der Kristenheid,
Leio: Leecht des Hemels.

Wij danken de Heer Donaat Sniijders die ons attent maakte op het artikel in *Het Daghet*.

Op het vorig artikeltje over de 19de eeuwse landbouwtentoonstellingen ontvingen wij een interessante reactie. De Heer Frans Brouns van de Nootstal toonde ons een zilveren en een bronzen medaille die aan zijn grootvader werden uitgereikt op een gelijksoortige tentoonstelling in het jaar 1886; Johannes Brouns de vader van kunstschilder Pierre Brouns baatte inderdaad vanaf het einde van de vorige eeuw een boerderij en een zaadhandel uit in het huis op de Eikerstraat dat nog steeds door de familie bewoond wordt. De medailles vertonen aan een zijde het profiel van Leopold II en aan de andere zijde, omgeven door een allegorische krans van de volgende tekst

Exposition Agricole 1896
Section de Maeseyck

Martin Boonen

wist ge dat?

De Koninklijke Harmonie Concordia vierde luisterrijk haar 100-jarig bestaansfeest met een uitgebreid feestprogramma. Proficiat en ad multos annos!

De Stedelijke Sportraad bereidt een grootse kampioenenhulde voor in 1983. Uitgebreidere informatie volgt na de zomervakantie. Ja, Maaseik leeft!

Jaak Bergers

hen(c)kensstam blies verzamelen te maaseik

Te Maaseik in het prachtige domein St.-Jansberg organiseerde de Limburgse Hen(c)kensstam een reusachtig verbroederingsfeest. Niet minder dan 570 stamleden, meestal uit Belgisch-Limburg afkomstig (met een sterke afvaardiging uit Nederlands-Limburg) hadden de oproep van het organiserend comité gunstig beantwoord.

Het Hen(c)kenscomité dat het stamfeest organiseerde omvat 4 Maaseikenaars: Hein Henckens, Gaspard Henckens, Mathieu Henckens en Piet Henkens.

Hier gaan alle namen.

Staande v.l.n.r.: Jan Henkens (Peer), Jan Henkens (Weert), Hein Henckens (Aldeneik), Gaspard Henckens (Aldeneik), Thieu Wieërs (Geistingen).

Zittend v.l.n.r.: Piet Henkens (Maaseik), Els Henckens (Ophoven), Andrea Henkens (Kessenich), Theo Henckens (Genk) en Mathieu Henckens (Maaseik).

De wieg van de Hen(c)kensstam stond in het Nederlands-Limburgs dorp Heel, even voorbij het witte stadje Thorn. Van daaruit vestigden Mathias Hen(c)kens en Anna Jeghers zich in 1716 op het historische Hoezerhof te Geistingen. Vanuit Geistingen trokken bekende stamleden (tot in het begin van de twintigste eeuw was de Hen(c)kensstam sterk agrarisch gericht) naar grote boerderijen in de omgeving van Maaseik: de Oudenhof, de Nieuwenhof, Wintjessen, Startshof (Stadshoef), enz.

Alle aanwezigen op de stamréunie te Maaseik waren onderverdeeld in 5 stamloten: de gele, de groene, de blauwe, de rode en de zwarte loot. De gele loot met de voorouder Leonard Henckens, die achtereenvolgens huwde met Margaretha Reynen en Sybilla Vangeneuygen, stamt af van de Nieuwenhof in het Ven. Hun nakomelingen zijn bekend als die van 'Het Jongetje', die van 'Leetje' en die van 'Reynen'. De groene loot, afstammelingen van Leonard Henckens en Gertrudis Speetjens noemt men in Geistingen: die van 'Weerts'. Mathias Hen(c)kens en Anna Verstraeten trokken in 1783 vanuit Geistingen naar de bekende 'Oudenhof' te Maaseik. Hun nakomelingen vestigden zich vooral in Neeroeteren, in Kessenich en in ...Luik. Ze vertegenwoordigden op het stamfeest de blauwe loot. De rode loot groepeerde de afstammelingen van Renier Henckens en Catharina Willems, die de zeer oude hoeve Wintjeshof in het Ven te Maaseik bewoonden. Vóór hij gehuwd was, streed Renier Henckens als pauselijk zouaaf in Rome. Zijn afstammelingen noemt men thans nog: die van 'Wintjes'. Tenslotte vernoemen we de zwarte loot met als voorouders Mathieu Henckens en Catharina Leysten. Veel van deze stamgenoten gingen in Kinrooi en Molenbeersel wonen.

Vermelden we nog dat het stamfeest ingezet werd met een eucharistieviering die werd opgedragen door Jan Henckens, kruisheer te Diest. Medeconcelebranten waren: pastoor Louis Henckens uit Zepperen, leraar Jean Henckens uit Brussel en kruisheer Albert Wieërs uit Maaseik. Verder was er een receptie, een stijlvolle academische zitting waarop aanverwant stamlid Thieu Wieërs heel wat vertelde over de genealogie Hen(c)kens en het Hen(c)kensboek dat hij aan het samenstellen is, een geslaagd feestmaal en een gezellig samenzijn. Het welkomstwoord werd gesproken door Piet Henkens, Guido Henkens verzorgde de bindteksten tijdens de academische zitting en Hein Henckens droeg poëzie voor.

Piet Henkens

bensalem, een maaseiker geluid in de cosmos

'Het bekende is eindig, het onbekende oneindig. Intellectueel staan wij op een eilandje midden in een onbegrensde oceaan van onverklaarbaarheid. Onze taak in elke generatie is een klein beetje meer land te winnen'

T.H. Huxley, 1887

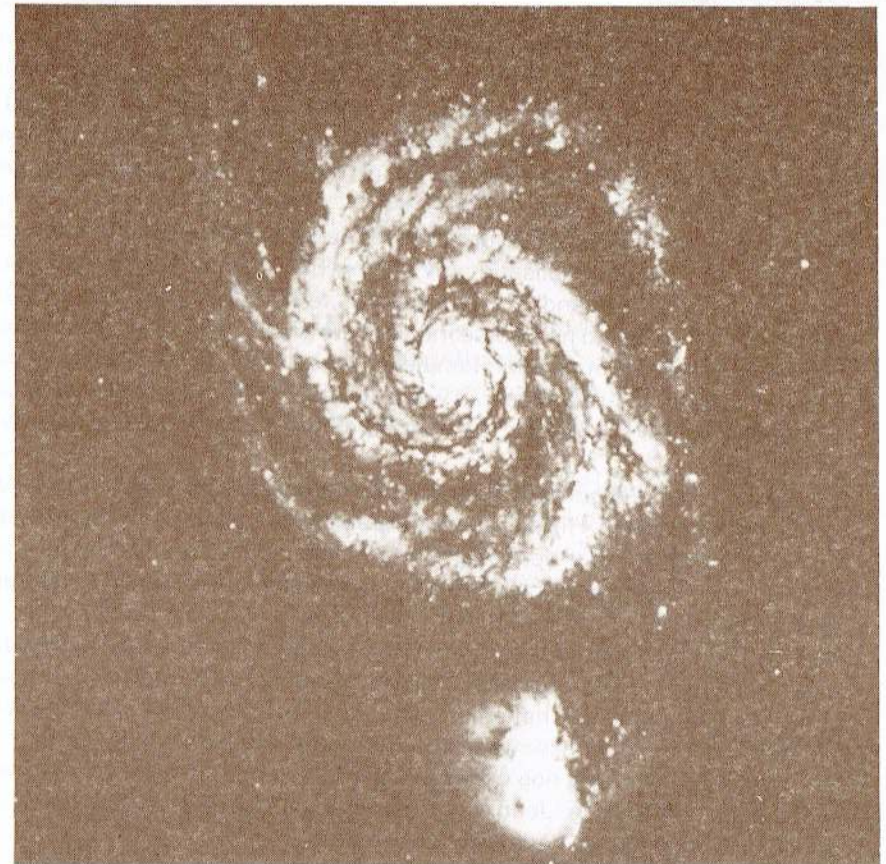
Hiermee willen wij een nieuwe Maaseiker vereniging voorstellen. Bensalem is een werkkern die als taak heeft het populariseren van de sterrenkunde en aanverwante wetenschappen. De naam Bensalem moge enigszins esoterisch overkomen, hij is echter een hulde en een geestelijke houding. Een hulde aan Francis Bacon (1561-1621) wiens ideeën aan de basis liggen, niet alleen van de beschaving van onze tijd, maar zelfs van de generaties van de toekomst. Hij brak met het scholastieke denken en stelde in de plaats de experimentele en inductieve denkmethode. In één van zijn werken 'The new Atlantis' beschrijft hij een utopisch eiland, Bensalem genaamd, waar voor de gemeenschap de maatstaven van wetenschappen en technologie de drijfveren zijn voor de welvaart en het welzijn van zijn bewoners.

Wij gingen met onze activiteiten van start op 12 maart 1982. Ons eerste werkjaar mag dan ook als een succes ervaren worden daar wij mogen rekenen op de steun en medewerking van een veertigtal leden. Deze ruime belangstelling, opvallend hoog bij de jeugd, duidt erop dat wij in het bezit zijn van een innerlijk, soms bang gevoel en dat er boven en buiten ons enorme materies en afstanden bestaan. Het besef dat de aarde een plaats is, maar zeker niet de enige, groeit bij onze jonge generatie. De aarde is zelfs geen typische plaats. Geen planeet, geen ster, geen sterrestelsel kan typerend zijn voor de cosmos, omdat de cosmos grotendeels leeg is. Het enige typerende is het uitgestrekte, koude, universele vacuum, de eeuwigdurende nacht van de ruimte tussen de sterrenstelsels die daarmee vergeleken pijnlijk zeldzaam en aantrekkelijk zijn. Dat aantrekkelijke en mysterieuze trachten wij te vertalen in kennis opdat wij in staat zouden zijn dit gigantisch heelal te exploiteren. Voyagers, ruimtestations, Apollo-vluchten, space-shuttles zijn de toppen van onze spijttechnologie. Maar de 'basis' zijn wij, elkeen afzonderlijk, de bezieling om ooit zelf een ster te kunnen ontdekken, om zelf een komeet te ontdekken. Om zelf een kijker op te bouwen om vanop onze moederplaneet de planeten en sterren te 'leren' bekijken. Meteoren tellen en informatie zoals kleur, lengte, helderheid en aantal door te spelen zodat de juiste baan van verschillende kometen kan berekend worden.

De cosmos is een zaak van ons allemaal. Iedereen is een stukje cosmos, een stukje ster. Wij, Bensalem, willen in deze optie ons zandkorreltje bijdragen. Bensalem wil voor ons een zinnebeeld en een programma zijn waarbij onze leden aangezet worden hun kennis kritisch te verrijken door zelf waar te nemen en hun observaties aan anderen mede te delen. Wilt ge eens komen 'proeven' van onze activiteiten, kom dan eens luisteren. Wilt ge eerst eens informeren of het misschien wel iets is voor uw zoon of dochtertje, bel eens naar onze voorzitter Dr. V. Goessens, tel 564183 of naar ons secretariaat 75 74 14.

Mocht dit artikel u niet kunnen overtuigen van die noodzakelijke belangstelling die wij moeten hebben voor ons heelal, loop dan op een heldere open nacht eens buiten. Laat de enorme stilte en het licht van duizenden sterren, afkomstig uit onze cosmos, op u afkomen. Het vreemde, machteloze gevoel van angst en vreugde dat 'Het' er is, is de innerlijke openbaring en het besef dat jezelf een stukje ster bent.

Michel Beckers.

kon. maaseik f.c. rouwt...

Na het plots overlijden van oud-voorzitter van de beheerraad KMFC, Dhr. Stefan Van Duffel (verlies dat de ganse Maaseiker bevolking deed schrikken), werd onze grote sportvereniging nogmaals in diepe rouw gedompeld door de dood van twee harde medewerkers.

Wilfried Brehmen genoot op karnavalszondag nog uitbundig van het succes van zijn zoveelste wijkrealisatie van de Van Eycklaanbuurtschap en werd 's dinsdags bij hoogdringendheid naar het A.Z. te Leuven overgebracht waar hij 14 dagen later overleed na diverse medische ingrepen die afwisselend hoop en ontmoediging in de rangen van familie en vrienden bracht. Wilfried zullen we missen als de public-relationsman van de club, de reclameschilder, de speaker op het terrein, de presentator van het kerstfeest, koffiefest, wijkactiviteiten allerlei, enz...

Nog was dit leed niet geheeld, bereikte ons het ongelooflijk bericht van de dood van Leon Theunissen. Hij, die, als bestuurslid van de club, steeds bereid was te helpen, te steunen waar het nodig was en in het verleden in diverse verenigingen van onze stad (Harmonie Concordia, wijk Bospoort) zijn sporen verdiende, was niet meer...

K.M.F.C. herstelt langzaam van het enorme verlies van mensen die, elk op hun eigen wijze, geschiedenis schreven in de clubannalen. Samen met de spijtige sportieve degradatie van het eerste elftal naar 2de provinciale afdeling waren dit 'harde noten' om kraken voor alle verantwoordelijken van K.M.F.C. Wij willen via deze weg nog even bovenvermelde figuren eren en véél sterkte toewensen aan Rooske, Jeannine, Henriette, de kinderen en familieleden. K.M.F.C. buigt diep het hoofd voor zoveel leed.

Sidoine Bogaert, voorzitter jeugdbestuur

maaseiker
filatelistenvereniging
'malpos'

Het bestuur van **Malpos** nodigt hierbij alle Maaseiker postzegelverzamelaars uit op zijn maandelijkse ruilvergaderingen, die doorgaan in **Achterolmen** telkens op de 2de maandag van de maand, behalve in juli en augustus.

Buiten het maken van interessante contacten met mensen met dezelfde hobby en het ruilen van postzegelmateriaal, biedt de club aan haar leden allerlei diensten, zoals een filatelistische bibliotheek, abonnementen op zegels van alle landen, de mogelijkheid tot aankoop van afgestempelde zegels via keuzeboekjes, voordelige aankopen van allerlei filatelistisch materiaal (albums, catalogi, vergrootglazen, enz.) en deskundig advies.

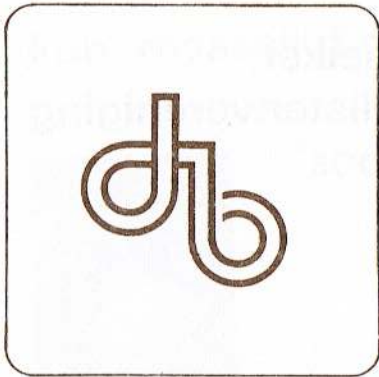
De leden worden, via ons contactblad '**De Koewtelaer**', regelmatig op de hoogte gehouden van alle postzegelnieuws.

Tijdens de ruilvergaderingen worden ofwel boeiende voordrachten met diaprojectie gehouden over een filatelistisch onderwerp ofwel worden veilingen georganiseerd van postzegelmateriaal.

De '**Malpos**' heeft ook een bloeiende jeugdafdeling. Door deskundige bestuursleden worden voor onze jeugdleden cursussen over postzegelverzamelen ingericht, die doorgaan op zondagvoormiddag, en worden uitstappen georganiseerd naar leerrijke postzegeltentoonstellingen in de provincie.

Zopas ontving onze vereniging van Mevrouw Paula d'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, de eer om in Maaseik de voorverkoop te mogen organiseren van een nieuwe speciale postzegel, gewijd aan de 100-ste verjaardag van het overlijden van de grote Vlaamse schrijver **Hendrik Conscience**. Deze speciale voorverkoop zal doorgaan in **Achterolmen** op 5 en 6 november a.s. en zal gepaard gaan met een grote postzegeltentoonstelling en een speciale Maaseiker afstempeling.

*Namens het bestuur van MALPOS
Tony Van Wijck*

bibliotheeknieuws

Aanwinsten 1982

In 1981 publiceerde de bibliotheek een catalogus waarin alle boeken in eigendom verworven in de periode 1975-1980 werden opgenomen. Gezien de vrij grote respons werd deze catalogus in 1982 aangevuld met de aanwinsten van 1981.

Zopas kwam de aanwinstenlijst 1982 van de pers. Ze telt 68 blz. en is voor het luttele bedrag van 50 fr verkrijgbaar in de hoofdbibliotheek.

Voor degenen die er vanaf het begin bij waren wordt dit een onmisbare aanvulling op de catalogus 1975-1980. De anderen moeten wij teleurstellen. De catalogus, alsook de eerste aanwinstenlijst zijn helaas niet meer verkrijgbaar.

Gezien zo een lijst erg handig kan zijn, al was het maar om thuis rustig zijn keuze vooraf te bepalen raden wij aan niet te lang te aarzelen, gezien de oplage beperkt werd tot 100 exemplaren.

MEN ZEGGE HET VOORT!

Eindverhandelingen van Maaseikenaren

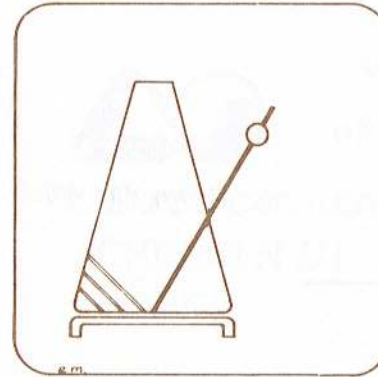
Laatste aanwinst: **Van Severen Karel**

Aspecten van de burgerlijke en strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de brandweerofficier.

Antwerpen: School voor Rechtswetenschappen, 1982-1983.

Kersverse gediplomeerden, volgt Karels voorbeeld en laat u niet pramen. Uw werk blijft aldus bewaard en kan als nuttige informatiebron dienen voor huidige en toekomstige studenten en andere geïnteresseerden.

In hun naam danken wij u bij voorbaat.

aw mezeiker leedsjes en gedichsjes

De Fraters en hun school schreven in het Maaseiker wel en wee een belangrijk hoofdstuk. Ook Frater Leander was één van die onvergetelijke onderwijsfiguren. Hij was tevens een groot verteller en dichter die zelfs op internationaal vlak voor het Esperanto naam maakte. Hij leerde jaarlijks aan zijn leerlingen van het 3de leerjaar dit velen nog bekende lijslied. Juffrouw Versteegen, onderwijzeres bij de Ursulinen oefende even ijverig dezelfde tekst en veranderde wel:

'Wij zijn de dapp're jongentjes' in 'Wij zijn de dapp're meisjes'.

Wie kan het lied nog eens zingen? Succes, in ieder geval.

Dank aan de Heer Louis Broens, Weertersteenweg 151, 3680 Maaseik voor de ingezonden tekst.

Tekst: Frater Leander

Muziek: A. Simons (blinde Fons)

Wij zijn de dapp're jongentjes

der fiere 'eiken' stad

wij maken dolle sprongetjes

en dart'len langs het pad.

Wij minnen lust en jool en lied (2x)

en kennen geen verdriet. (2x)

Maar in de school daar leren wij

vol ijver, lust en gloed,

daar schrijven en studeren wij

met altijd nieuwen moed.

Ook sta bij ons de eer en plicht (2x)

met vrome hart verricht. (2x)

*Zo groeien w'op in eer en deugd
tot kristenen van de daad
ons meester tot veel roem en vreugd
een steun voor Kerk en Staat
schoon als de Maas, fors als de Eik (2x)
wij zonen van Maaseik. (2x)*

Tony Van Wijck

wist ge dat?

Francis Van Bree, directeur van de Stedelijke Muziekschool te Maaseik behaalde onlangs een Eerste Prijs Fuga bij prof. J. Van Looy aan het Lemmensinstituut te Leuven waar hij destijds ook afstudeerde met een diploma Laureaat Orgel

Een prijs Fuga is het hoogste diploma dat de studie van notenleer, harmonie en contrapunt in de muziekschriftuur vervolledigt. Het behalen van deze prijs is nog steeds een zeldzame gebeurtenis. Deze studie wordt beëindigd met een proef waarbij de kandidaat een opgegeven thema moet uitwerken in een fuga, een muzikale meerstemmige vorm gebaseerd op imitatie- en canontechnieken volgens strenge regels van het contrapunt. Hiervoor krijgt de kandidaat drie dagen (en drie nachten); bovendien moet het componeren van deze opdracht gebeuren in strenge afzondering (en loge).

Samen met drie andere kandidaten legde de heer Van Bree deze proef af tijdens het week-einde van O.-H.-Hemelvaart. Alle composities werden door een prominente jury met o.a. W. Kersters en H. Roelstraete goedgekeurd.

Hierna volgt het opgegeven thema met erboven het tegenthema geschreven door dhr. Van Bree waarmee de fuga werd gekomponeed

Anne Devries, weer zij, werd kampioen van België in de serie C. De 7 beste tennisspeelsters van elke provincie speelden de nationale eindronde in Vorst Nationaal. Onze Maaseiker tennister brak alle tegenstand. Het is de eerste keer, dat een 13-jarige Belgisch Tenniskampioene werd. Haar laatste tegenspeelster was nochtans 3 jaar ouder en hoger geklasseerd. Proficiat, heel Maaseik is fier.

Jaak Bergers

boeiende tentoonstelling in achterolmen

- Laatstejaars studenten van de Provinciale Architectuurschool te Hasselt geven 'Achterolmen' een nieuw gezicht -

Toen in het begin van het schooljaar 1982-1983, door toedoen van de voorzitter van de Raad van Bestuur 'Achterolmen', de heer Tony Van Wijck, een leraar van het Provinciaal Architectuurinstituut te Hasselt met zijn laatstejaars studenten binnenhuisarchitectuur naar Maaseik kwam voor een bezoek-met-knapkook, had niemand durven vermoeden dat dit bezoek zulke vruchten zou afwerpen.

Want inderdaad, het bleef niet bij dat éne bezoek. Heel wat keren, zakten kleine groepjes studenten af naar Maaseik, deden wat opmetingen, maakten enkele foto's, stelden een paar vragen... en waren weer weg.

Begin dit jaar zouden deze studenten hun resultaten verdedigen voor een jury. Het geheel was opgevat als hun eindwerk. Toen dan de puntjes op de i stonden, nodigde de directie ons uit om het geheel te gaan bekijken. Samen met het Schepencollege (de Schepenen van cultuur en openbare werken) togen wij naar Hasselt. En daar was iedereen aangenaam verrast! Niet minder dan vier projecten werden ons voorgesteld, allen tot in het kleinste detail uitgewerkt. Eén zaak was zeker: hier was geen moeite gespaard om tot een degelijk resultaat te komen.

Er werd dan ook diezelfde dag nog afgesproken dat deze plannen, tekeningen en maquettes in 'Achterolmen' zouden tentoongesteld worden. Deze tentoonstelling liep van 22 tot 30 april II.

Wat gaat er nu gebeuren met deze plannen?

Binnen de Raad van Bestuur zal nu een werkgroep opgericht worden die, stukje bij beetje, deze plannen zal trachten te realiseren. Men zal een keuze moeten maken, prioriteiten leggen en de genomen opties verdedigen.

De Maaseikenaar weet nu dat met wat centen, maar vooral met veel goede wil, de lokalen en de grote zaal een stuk gezelliger kunnen worden gemaakt.

Gerrie Geurts

jaaroverzicht 'achterolmen' maaseik

verslag van een expansieve dienstverlening en ijveren voor een categorie-verhoging

Begin april van dit jaar verscheen het jaaroverzicht 1982 van het Cultureel Centrum 'Achterolmen'. Op de kaft van dit werkt prijkt trots: 'erkend in categorie C vanaf 1 januari 1982'.

Dank zij deze erkenning door het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur kan één voltijdse cultuurfunctionaris aangeworven worden die betaald wordt door de Nationale Overheid.

Alhoewel dit (met vertraging) een mooi resultaat is, mag het geen einddoel zijn. Mits aanpassing van de infrastructuur en een uitbouw van de bestaande accommodaties (lees hierover ook het artikel 'Binnenhuisarchitecten geven 'Achterolmen' een nieuw gezicht'), bestaat de mogelijkheid tot rangverhoging (cfr. St.-Truiden, Heusden-Zolder, Maasmechelen...) naar categorie B waardoor twee fulltime jobs betaald worden. Daar Maaseik de gestelde eis van 40.000 inwoners niet bereikt, kan zo'n rangverhoging alleen maar verwezenlijkt worden door een nog ruimere waaier van activiteiten; theater, vormingswerk, tentoonstellingen...

Lees daarom eens ons jaaroverzicht. Opgelegd door de hogere overheid om een bewijs van (eigen) werking aan te tonen, is dit verslag tevens een wapen voor de plaatselijke overheid om die rangverhoging aan te vragen.

Een tweede belangrijke functie van ons jaaroverzicht is een spiegel naar buiten, een mogelijkheid om aan te tonen dat ons centrum geen 'cultuurtempel' is maar wel, en de voorzitter van de Raad van Bestuur zegt dit treffend in zijn woord vooraf, een huis waarin iedereen zich 'thuis' voelt. In 1982 voelden er zich zo'n 65.000 mensen 'thuis'. Deze raming blijkt ondertussen aan de lage kant te zijn, gezien de exacte cijfers van 1983 t.e.m. mei reeds meer dan 25.000 bezoekers aanduiden. Met het immer drukke najaar (seizoensopening) voor de boeg zullen we van de kaap van 100.000 niet ver meer verwijderd zijn. Wij zullen doorgaan.

Gerrie Geurts

wist ge?

Jan Toonen, hoofdredacteur van Koerier, bekend cursiefjesschrijver en Gulden Wammes 1974, overleed op 19 april. Nogmaals, ook langs deze weg onze blijken van deelneming en dank. Jan kwam graag en veel naar Maaseik.

Jaak Bergers

redactie

Jaak Bergers
Martin Boonen
John Golsteyn
Peter Graux
Herman Hendrix
Erik Martens (emblem en tekeningen)
Pater Sangers
Gerard Segers (cartoons)
Mevrouw Theunissen-Aendekerk
Tony Van Wijck

medewerkers

Fernand Bollen
Piet Henkens
Michel Beckers
Sidoine Bogaert
Herman Walschaerts
Mathieu Daemen
Gerrie Geurts

Abonnementen (of geschenkabonnementen) steeds verkrijgbaar door storting op nr. 001-0678921-94 t.n.v. 'De Maaseikenaar', Venlosesteenweg, 3680 Maaseik, met vermelding: abonnement of geschenkabonnement voor (naam + volledig adres).

Benelux: 250.— fr.

Overige landen: 400.— fr.

Eind september 1983 zal het volgende nummer van 'De Maaseikenaar' verschijnen. Mogen wij uw bijzondere aandacht vragen opdat alle teksten en mededelingen in het bezit zouden zijn van JAAK BERGERS, Maastrichtersteenweg 73, 3680 Maaseik, voor **8 augustus 1983**.

Alle ingezonden teksten dienen getypt te zijn.

Ieder auteur blijft verantwoordelijk voor het door hem ingestuurd artikel.

Geen uittreksel, afdruk of overname uit 'De Maaseikenaar' mag geschieden zonder bronvermelding.

Dank voor uw medewerking.

Verantwoordelijke uitgever:

Tony Van Wijck, Maastrichtersteenweg 11 - 3680 Maaseik (B) — Druk Alberts, Maaseik